

- Ю.П. Аленін [та ін.]; МОНмолодьспорт України, НУ «ОЮА». Одеса : Юрид. л-ра, 2012. Вип. 67. С.214-221.
3. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В.Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
 4. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О.Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О.Д.Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

Шрам О.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського
національного університету*

*Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та
історії держави і права ЗУНУ
Кравчук В.М.*

ДОЗВОЛИ І ЗАБОРОНИ В ПРАВІ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ

Постановка проблеми. Право – це система норм та правил, яка регулює поведінку людей у суспільстві. У цій системі існують як дозволи, так і заборони, однак їх застосування може становити проблему, оскільки вони не завжди однозначні та не завжди можуть бути застосовані у певних ситуаціях.

Мета даного дослідження полягає у розгляді проблем, пов'язаних із застосуванням дозволів та заборон в праві, та визначенні можливих шляхів їх вирішення.

Виклад матеріалу варто розпочати із визначення правового регулювання — це процес створення, встановлення та забезпечення дотримання правил і норм, які регулюють певні види діяльності в суспільстві [1]. Цей процес включає в себе створення законів, правил, регуляторних актів та інших нормативних документів, які встановлюють правила поведінки для різних суб'єктів.

Правове регулювання є важливим елементом суспільного життя, оскільки воно забезпечує порядок, захист прав і свобод людей, рівність перед законом, а також сприяє розвитку економіки та інших сфер.

Україна має складну систему правового регулювання, яка базується на Конституції України, законах та інших регуляторних (в тому числі правозастосовних) актах. Регулювання здійснюється за допомогою законодавчої, виконавчої та судової влади. Законодавча влада в Україні здійснюється Верховною Радою України, яка приймає закони та інші нормативні акти. Виконавча влада забезпечує виконання законів та регуляторних актів, її суб'єкти і самі можуть ухвалювати підзаконні нормативно-правові акти. Судова влада забезпечує захист прав і свобод громадян, вирішує спори та конфлікти відповідно до закону.

У процесі правового регулювання можуть використовуватися дозволи і заборони. Дозвіл в праві є правовим актом або нормою, який надає право чи можливість здійснювати певні дії, поведінку або використовувати ресурси. Дозвіл надається з метою регулювання діяльності, забезпечення контролю, визначення обсягу та умов здійснення певних дій, а також забезпечення прав і інтересів суб'єктів правових відносин. Заборона в праві є правовим актом або нормою, яка обмежує певні дії, поведінку, або використання ресурсів, забороняючи їх здійснення або належне використання. Заборона накладає обмеження з метою забезпечення порядку, безпеки, етики, інтересів суспільства або індивідуальних осіб [2, с.264]. Дозволи і заборони не можуть існувати відокремлено одне від одного, даються зазвичай разом.

Як вказує В. Корнієнко, «пріоритет дозволам чи заборонам дається залежно від політичного режиму держави, а також підходу до праворозуміння. Якщо говорити про авторитарну державу і позитивістське праворозуміння, то перевагу матиме дозвіл та зобов'язання (при цьому провідну роль відіграє примус в праві), а в демократичній державі та природно-правових концепціях першість віддається заборонам» [3, с.30].

Проблеми застосування дозволів і заборон в праві в Україні пов'язані зі значними розбіжностями між законом та його застосуванням, застарілими правовими нормами, корупцією та зловживанням владою.

Однією з головних причин проблем із застосуванням дозволів і заборон є неоднозначність їх формулювань та недостатня ясність вимог, що впливають з них. Закони та правові норми, які були прийняті десятиліття тому, можуть бути застарілими та не відповідати сучасним потребам суспільства. Це може призводити до розбіжностей між законом та його застосуванням, що може створювати проблеми для громадян та бізнесу. Також, корупція та зловживання владою можуть призводити до того, що дозволи та заборони застосовуються несправедливо або неправомірно.

Окремою проблемою є процедура отримання дозволів, яка може бути заплутаною та затратною за часом. Надмірна бюрократія та неефективність системи здійснення контролю і нагляду також ускладнюють застосування дозволів і заборон.

Застосування дозволів і заборон вимагає професійного юридичного аналізу та дослідження практики їх застосування в судових рішеннях. Дозволи і заборони можуть стикатися зі суперечностями, коли вони вступають у конфлікт з іншими законами або принципами правової системи.

Для того, щоб вирішити ці проблеми, необхідно впроваджувати ефективні механізми контролю, реформувати правову систему та змінювати уявлення про владу та її функції. Наприклад, можна використовувати електронні системи моніторингу та контролю, які дозволять урізноманітнити механізми контролю за дотриманням правових норм та законів. Також, необхідно проводити реформування правової системи, щоб забезпечити її ефективність та спроможність відповідати на сучасні виклики та потреби суспільства.

Висновки. Правове регулювання – це цілеспрямований вплив на поведінку людей і суспільні відносини за допомогою правових (юридичних) засобів, й зокрема дозволів і заборон. Заборони та дозволи є важливими інструментами правового регулювання в різних сферах діяльності, таких як бізнес, медицина, освіта, транспорт і багато інших. Водночас, їх застосування може призвести до зайвої бюрократії та низької ефективності. Тому важливо знайти баланс між застосуванням заборон та дозволів, з одного боку, та забезпеченням свободи та розвитку, з іншого.

Список використаних джерел

1. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є вид., змін. і доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 524 с.
2. Чемодурова А. Правове регулювання та його ефективність у сучасному світі. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №4. С. 262-267. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.4.44>
3. Корнієнко В. В. Дозвіл і заборона в праві: підтримання балансу. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3. С. 28-33.
4. Демків Р.Я. Правове регулювання як юридичне явище: окремі аспекти розуміння. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 34. Т. 1. С. 19–23.
5. Кравчук В.М. Проблема меж державної влади в умовах формування громадянського суспільства. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 1. С.7-9.